

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus II. Argumentum. Per adeptionem Episcopatus, an vacet Commenda,
& an Summus Pontifex cum promotus ad Episcopatum dispensare possit, ut
Beneficia Patronalia, retineat in præjudicium Patroni?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

uxoris juxta *Text. in cap. cum in cunctis* §. 1. de election. , Lambertijn. de jurepatr. par. 1. lib. 2. quest. 6. art. 15. à n. 5. Oldrad. conf. 14. Felin. in cap. eam te de rescript. num. 7.

Sed Beneficium ob promotionem ad Episcopatum, aut ad Abbatiam non vacat, nisi post adeptam possessionem pacificam Episcopatus, & consecrationem, seu hujus loco lapsum trimestris ad consecrationem dati *Garz. de benef. par. 11. cap. 6. n. 5., & cap. 7. n. 1.*

8 Vacat quondò ob contractum matrimonii, seu per hoc, quod Beneficiatus contrahat matrimonium juxta *Text. in cap. 1. & in cap. diversis fallaciis de Clericis conjug. Prob. ad Monach. in cap. 1. de Cleric. conjug. in 6. Gonz. ad regul. 8. glos. 15. nu. 43.*

Ad hoc autem, ut Beneficium vacet per contractum matrimonii non requiritur, quòd matrimonium sit consummatum, sed sufficit, quòd non sit nullum *Garz. de Benef. par. 11. cap. 8. num. 3., & seqq., & quod Beneficium sit verè Beneficium Ecclesiasticum, aut incompatibile cum statu matrimoniali, nam si sit legatum pium, aut Cappellania merè laicalis non vacat per contractum matrimonii, dum ista retineri possit etiam à foemina, ex supradictis.*

10 Vacat sextò per ingressum in Religionem, sequuta tamen professione expressa, vel tacita juxta *Text. in cap. Consalvus 17. qu. 2. C. Beneficium de Regularibus in 6., Gonzal. ad reg. 8. Cancell. dicta glos. 15. nu. 4. 5.*

11 Vacat septimò per privationem, seu depositionem, quæ propter grave delictum imponitur juxta, *Garz. de benef. par. 11. cap. 10. n. 1.*

12 Sunt autem quædam delicta, propter quæ ipso jure Beneficiatus remanet privus Beneficio, ut est Assassinium juxta *Text. in cap. 1. de homicid. in 6.* Homicidium commissum in personam Cardinalis, aut Episcopi, aut Combenedicati juxta *Text. in cap. Felicis de panis, & in cap. quibusdam de pœnis Hæresis, propter enim hæresim Beneficiatus ipso jure privus remanet Beneficio juxta Doctores in cap. ut commissi §. Privandi de hæret. in 6.* Apostasia, Apostata enim ipso jure Beneficium amittunt *Gonz. ad reg. 8. glos. 15.*

n. 66. Schisma, si sit cum hæresi, secus autem est si sit sine hæresi *Garz. de Benef. par. 11. cap. 10. n. 150., & seqq.* Falsificatio literarum Apostolicarum, Falsarii enim dd, literarum sunt ipso jure privi Beneficiis juxta *Text. in cap. ad falsariorum de crimin. fals. Sodomia, sodomitæ namque juxta confit. 70. S. Pii V. omni Privilegio Clericali, omni officio, Dignitate, & Beneficio Ecclesiastico privatur, quod tamen intelligitur de exercente quasi continuatè sodomix crimen; non verò de eo, qui semel, aut iterum illud perpetraverit, *Garz. ubi supra n. 198.* Violenta apprehensio, seu occupatio Beneficii; ob violentam enim apprehensionem, seu occupationem Beneficii, quis privatur Beneficio *Garz. ubi supra cap. 10. nu. 208.**

13 Sunt autem alia delicta, propter quæ non ipso jure Beneficiatus remanet privus Beneficio, sed est per sententiam privandus, ut sunt perjurium; perjurus enim est privandus Beneficio per sententiam, juxta *Innoc. in cap. inter dilectos de excess. prælat. Garz. ubi supra nu. 167.* Sacrilegium *Garz. ubi supra n. 173.* Concubinitus, dum concubinarij sunt per sententiam privandi Beneficiis *Gloss. in cap. maximianus 81. dist. verb. removeantur Præcedente tamen trina monitione cap. sicut & cap. si autem. de cohabit. Cleric.*

ARGUMENTUM.

Per adeptionem Episcopatus, an vacet Commenda; & an Summus Pontifex cum promotus ad Episcopatum dispensare possit, ut beneficia patronalia retineat in præjudicium Patroni?

SUMMARIUM.

- 1 Refertur sententia nonnullorum insignium Advocatorum, & Doctorum, tuentium Commendas S. Religionis Hierosolymitane non vacare per adeptionem Episcopatus, & num. 11.
- 2 Commendas S. Religionis Hierosolymitane non esse Beneficia Ecclesiastica, & perpetua, sed simplices administrationes ex quibus probetur, & num. 3. 4. 6. 7. 8. 10.
- 4 Dicitio -- Quibuscumque omnia complectitur nihilo penitus excluso.

per

- 5 *Per clausulam -- sublata -- & decretum irritans in Constitutionibus Apostolicis apposta tollitur omnis contraria consuetudo, & non usus.*
- 9 *Verbum Cabimentum quid significet? Vide ibi.*
- 12 *Verba in dubio semper sunt intelligenda, verè, & propriè, non autem impropriè.*
- 13 *Appellatione Beneficiorum an includantur beneficia manualia, aut simplices administrationes? & num. 14.*
- 15 *Afferuntur plura exempla, quibus ostenditur Commendas non vacare per adeptionem Episcopatus.*
- 16 *Referuntur sententia, & fundamenta S. Rota sentientis Commendas vacare per adeptionem Episcopatus, & num. 17. 18. 19. & 20.*
- 20 *Commendatarii tenentur residere per quinquennium in Commendis, & in eis facere meliorationes; Cujus autem nature sit hujusmodi residentia? Vide num. 32.*
- 21 *Commendatarius removeri non potest à Commenda nisi ex legitima causa.*
- 22 *Impetratio dispensationis super retentione beneficiorum, præsupponit defectum facultatis retinendi.*
- 23 *Non omnes Commendæ S. Religionis Hierosolymitanæ sunt intitulatæ, & perpetuæ.*
- 24 *Commenda alia est perpetua, & alia temporalis.*
- 25 *Commenda temporalis non vacat per adeptionem Episcopatus: Et quare vide ibi.*
- 26 *Commenda temporalis an sit materia simulationis.*
- 27 *Commenda temporalis non est perpetua, nec actu, nec aptitudine; & num. 29.*
- 18 *Beneficium ad hoc ut dicatur perpetuum saltem aptitudine, quid requiritur.*
- 30 *Cappellania merè laicalis, aut administratio Hospitalis non vacat per adeptionem Episcopatus.*
- 31 *Dispositio Textus in cap. cum in cunctis de elect. & Concilii Tridentini cap. 4. sess. 7. & Constitutio Gregori XIII. procedunt in Commendis perpetuis non autem temporalibus.*
- 33 *Commendatarius effectus Episcopus remanet Religiosus, & astringitur votis, sed non retinet subjectionem personalem.*
- 34 *Per adeptionem Episcopatus, quæ vota Professionis laxentur. Vide ibi.*
- Pars II.

- 35 *Commenda perpetua vacat per adeptionem Episcopatus. Limita ut num. 36.*
- 37 *Summus Pontifex dispensare potest cum promoti ad Episcopatum, ut retineat beneficia de jure patronatus laicali.*

CASUS II.

Promotus fuit ad Episcopatum quidam Eques Hierosolymitanus, qui unà cum Commenda possidebat etiam certum beneficium simplex de jure patronatus laicali, & obtinuit dispensationem à Summo Pontifice retinendi specialiter dictum beneficium patronale unà cum Episcopatu hinc duo oriuntur dubia.

Primum est -- *An per promotionem, & adeptionem Episcopatus Commendatarii vacet Commenda?*

Secundum -- *An Summus Pontifex cum Promoto ad Episcopatum dispensare possit ut iste beneficium de jure patronatus laicalis retineat?*

I Nonnulli Advocati magni nominis Doctrinæ, ac Sapientiæ primum dubium satis celebre in Curia, & acriter disputatum in S. Rota in Meleuitana Commenda coram R. P. D. Lancetta jura promoti ad Episcopatum tuentes negativè resolvendum censebant; Fundabant enim hanc eorum intentionem in eo, quod Commendæ S. Religionis Hierosolymitanæ non sint beneficia perpetua, sed merè, ac simplices administrationes bonorum, adeoque incapaces, ut comprehendendi valeant sub dispositione Concilii Lateranensis [relata in cap. cum in cunctis S. cum vero de elect.], quæ inducit vacationem beneficiorum per promotionem ad Episcopatum, ut dixi in superiori Casu num. 7.

2 Quòd hujusmodi Commendæ non sint beneficia perpetua defumebant ab Apostolicis Constitutionibus; ex ejusdem Religionis stabilimentis; ex formula Ordinaria de illis providendi; & ex unanimi Doctorum, & Tribunalium traditione.

Et quidem exordientes ab Apostolicis Constitutionibus primo loco afferebant illam Pii II. in qua Summus Pontifex testatur -- *Præceptorias Hospitalis nequam existere beneficia Ecclesiastica, sed simplices administrationes* -- ulteriusque progrediens subdit ab hisce Commendis

dis -- illas obtinentes posse pro solo nutu Magistrum, & Conventus amoveri, & ipsarum dispositionem ad eundem Magistrum, & Conventum pleno jure pertinere -- Subindeque naturam harum administrationum explicans, illasque cum officiis confundens inquit -- *hasce administrationes, & officia ex sua institutione, & natura non in titulum perpetuorum beneficiorum conferri, sed in Commendam ad nutum committi --* & demum ex hac administrationum, seu officiorum natura motus Pontifex disponit illas -- *sub quibuscumque Apostolica Sedis, literis, reservatione in genere, vel in specie cadere, seu comprehendi nullatenus debere, sed illarum omnimodam dispositionem ad ipsum Magistrum, & Conventum liberè pertinere --*

3 Ponebant etiam ante oculos Constitutionem Julii II. in qua Summus Pontifex id ipsum adamussim disponens, quæ suus sanxerat Antecessor, ulterius Commendarum naturam explicans ait illos esse simplices, & temporales administrationes ad nutum amovibiles.

Subsequenter adducebant alteram Constitutionem Innocentii VIII. cujus habetur mentio à san. me. Pio IV. in Bulla IX. §. 5. inter ejus impressas, in qua quidem Bulla idem Innocentius suorum Prædecessorum vestigiis inhærens declaravit, quod hæ præceptoræ, & membra quæcumque Hospitalis S. Joannis -- *sub quibusvis generalibus, vel specialibus reservationibus Apostolicis factas, & quas fieri contigerit de beneficiis Ecclesiasticis, utpote ad Hospitalitatem, & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includerentur &c. sed Hospitalium, quæ sub reservationibus ipsis non includebantur, quoad id sortirentur naturam --* ita manifestè excludendo naturam beneficii, quæ in Hospitalibus Militarum Ordinum nullatenus concurrat ad Text. in Clement. quia contingit §. Præmissa verò ad Hospitalia de Relig. domib. subinde verò ulterius progrediens idem Pius in §. 6. confirmavit præfatam Julii II. Constitutionem, & §. 67. statuit Commendas -- *Ex personis illas obtinentibus vacare non posse, sed cedentibus, & decedentibus illarum possessoribus, eas uni, vel pluribus non in titulum, sed tanquam manualia ad nutum, seu amovibiliter concedi, & assignari debere --*

4 Ex quibus omnibus Constitutionibus expressè sancientibus Commendas non comprehendi sub quibuscumque Sedis Apostolicæ literis, inferebant eas pernecessè non esse beneficia Ecclesiastica, nec comprehendi sub dicta decretali *Cum in cunctis*, propter universitatem illius dictionis -- *Quibuscumque --* omnia complectentis, nihilo penitus excluso, quamvis speciali nota digno; *L. in fraudem, §. Ultimo ff. de milit. testam. l. prima §. Quod autem ff. de elect. Decian. conf. 4. num. 38. lib. 2. Barbosa. dict. 320. num. 1. Rot. coram Coccin. decis. 1680. num. 52. & decis. 606. num. 3. par. 19. tom. 2. rec.*

5 Maximè attenta clausula -- *sublata --* & decreto irritanti, quibus eadem Apostolicæ Constitutiones sunt roboratæ, quarum vis, & efficacia est tanta, ut tolerant omnem contrariam consuetudinem, enerventque, & frangent vires non usus, itidemque contrarii usus. *Fagnan. in cap. cum olim de major. & obed. Rot. coram Buratt. decis. 704. num. 10. & coram Cels. decis. 200. num. 6. & decis. 260. num. 16. par. 17. & decis. 418. num. 7. & decis. 432. num. 16. par. 18. rec.* adimantque cuicumque judici facultatem diversimodè judicandi, ut in iisdem Constitutionibus sancitur. *Gratian. discept. 791. num. 12. R. P. D. Ansaldo. in addit. ad dec. 37. num. 30. Rot. decis. 369. num. 1. coram Dunozet. jun. & dec. 263. num. 8. par. 19. to. 1. & dec. 681. num. 20. par. 19. tom. 2. rec.*

6 Eandem qualitatem beneficiale ab hujusmodi Commendis exclusam etiam remanere contendebant ex stabilimentis ejusdem met Sac. Religionis à S. Sede Apostolica, & signanter à san. me. Sixto, & Paulo, utroque V. confirmata; *Quoniam Statutum 1. tit. 1. Comm. Theaur.* post narrationem originis Commendarum, quæ fuit, quod cum propter locorum distantiam, gentiumque differentiam in communi administrari non possent, Commendatæ sint Fratribus portiones ab eis regendæ, gubernandæ, unde Commendarum nomini sortitæ sunt, pensionibus super illis impositis, juxta rerum, & temporum circumstantias, concludit quintam, quandoque quartam, interdum dimidiam, & integros etiam aliquando fructus à Commendatore esse Thesauro tradendos, uti de hoc Statuto testatur etiam

etiam S. Rota *decif.* 230. num. 1. & *seq.* coram Mantic. ibi -- S. Religio Hierosolymitana iis, qui obtinent Prioratus, Bajulivatus & Præceptorias potest imponere onus solvendi quamlibet partem fructuum communi Thesaurio, qui plenam habet potestatem; & qui suscipiunt commendas nihil habent proprium, sed nudam dumtaxat fructuum administrationem, ita ut ad libitum possint amoveri, ut constat ex stabilimentis in tit. de commun. Thesaur. cap. 1. -- ex qua postrema hujus statuti dispositionis parte excludente in Commendatore perceptionem fructuum Jure proprio, & illorum pertinentiam declarante favore Thesauri, inferebant non posse clariùs exprimi naturam Commendæ meri manualis, & administratoriæ juxta *Lotter. de re benef. lib. 2. q. 48. num. 209.*

7 Insuper *stat. 15. de signif. verbor.* disponit Commendarum appellationem promiscuè includere tam Prioratus, quam Castellaniam Empossæ, & Bajulivatus quam prædia, membra, domus, possessiones, & omnia alia bona ordinis. Ex quo arguebant defensores Equitis ad Episcopatum promori; quòd cum ab hoc statuto purificentur, & sub eadem omnino determinatione comprehendantur Commendæ, Prioratus, & Bajulivatus, ac prædia, membra, & quæcumque alia bona ordinis, nemo sit, qui illico non videat, quòd sicuti absurdum omnino foret qualitatem beneficalem considerari in ibi expressis prædiis, domibus, possessionibus, & aliis bonis cujuscumque generis ordinis sub appellatione Commendarum, comprehensis, ita perneceffe absurdum, & à stabilimentis abhorrens fateri debet hanc qualitatem prætereendere in ipsis Commendis adeò specialiter, ac expressè in eodem contextu purificatis, summaque æqualitate determinatis ad *Text. in l. nam hoc jure ff. de vulgar. & pupillar. Rot. decif. 176. num. 7. & decif. 413. n. 6. coram Priolo, & decif. 407. num. 3. p. 3. & decif. 328. num. 9. p. 12. rec.*

8 Quod dictæ Commendæ non sint Beneficia Ecclesiastica, iidem insignes advocati deducebant ex formula ordinaria, & consuetudine de illis providendi; hæc enim formula est, ut conferantur ad annos decem & ultra ad beneplacitum pro cabimento, commissis Commendatario cura, regimi-

ne, administratione, ac omnimoda commendæ, bonorumque, ac jurium ejus defensione.

9 Illud enim verbum pro Cabimento ut habetur in Statutis tit. 19. de verb. signif. aliud non significat, quàm administrationem ita factam, ut administrans rationem reddere putet, ut referendo istud statutum notat *Ducange in Glossar. medio, & in fine latino verbo Cabimentum*; satisque aperta etiam sunt cætera verba dictæ formulæ in meram, simplicem, & temporalem administrationem sonantia.

10 Denique hanc simplicem qualitatem administrationis, & ad nutum amovibilis in Commendis, seu Præceptoris S. Ordinis Hierosolymitani, exclusa beneficiæ, confirmare dicebant unanimem omnium Doctorum traditionem, nimirum *Paris. conf. 44. n. 2. lib. 4. ibi -- ut sunt Commendæ istius ordinis, quæ dantur tantum ad meliorandum -- Commens. conf. 255. num. 4. volum. 1. Tolesan. in sintagmat. Jur. univers. lib. 15. cap. 34. num. 2. ubi post relatam illarum quidditatem concludit -- unde Beneficia propria eorum Præceptoris non sunt -- Loriber. de re benef. l. 1. q. 7. num. 52. S. nihil omnibus ibi -- nec dantur in Titulum Beneficii, sed in simplicem administrationem -- & rursus q. 36. n. 30. ibi -- Etiam respectu Præceptoriarum, quæ prorsus manualia sunt -- Frass. de reg. Patron. p. 2. cap. 52. num. 11. Capon. discip. tom. 2. cap. 121. num. 44. ubi affirmat, quod Commendæ militares horum ordinum non sunt Beneficia Ecclesiastica -- Barbof. de Jur. Eccles. lib. 2. cap. 7. num. 9. ubi concludit -- Præceptorias militares vulgò Commendas, Beneficia Ecclesiastica non esse -- Suarez de Religion. tom. 1. lib. 4. de Simon. cap. 27. num. 2. vers. alia diviso est, & num. 6. Bonacin. oper. moral. tom. 1. disp. 1. de Simon. q. 4. propos. unic. num. 15. Filuc. oper. moral. tom. 2. tract. 45. num. 4. cap. 6. Dian. resol. moral. tom. 5. resol. 36. tract. 7. Nova editionis coordinata, ubi quod hæc sit verior, & receptior opinio: *Pignattel. consult. Canon. 9. num. 9. tom. 7. Mend. Ord. milit. disquisit. 1. q. 14. per tot., & disquisit. 10. quest. 7. per tot. Rot. decif. 10. num. 2. de caus. posses. & propriet. coram Mohedan., & decif. 383. num. 1. & seqq. coram Puteo lib. 1. & decif. 230. n. 1. & seq. coram Mantic.**

Mantic. & coram Seraph. decis. 1390. num. 1. & decis. 772. n. 1. p. 1. & decis. 970. per tot. p. 3. divers. & decis. 87. num. 2. p. 2. rec., & in Neapolitana, seu Traanen. Præceptoriam 23. Junii 1698. coram Rño Molines impress. penes Antonell. de Jur. & Oner. Cleric. decis. 47. num. 2. & seqq.

- 11 His fundamentis stabilitis à præfatis Advocatis, quòd Commendæ & Præceptoriam S. Ordinis Hierosolymitani nullatenus sint Beneficia Ecclesiastica, sed simplices administrationes bonorum temporalium; jam satis claram de per se emergere dicebant consequentiam, illas per adeptionem Episcopatus non vacare; seu ad eas nullatenus extendi dispositionem dicti Decretalis: *in cap. cum in cunctis §. cum vero de elect. ut expressè testatur, Michales. in summ. Jur. Hierosolymit. equit.* Apprimè versatus in Juribus & consuetudinibus Religionis Hierosolymitanæ verb. *Commenda num. 9. §. sed in his omnibus -- ibi -- Praxis tamen est in contrarium, & sic non vacabit per promotionem ad Archiepiscopatum Epidauri vulgò Ragusa, Commenda, quam in lingua Italia Pompeus Minuccius possidebat; immo Modernus Episcopus Melitæ plures obtinet Commendas etiam post ejus promotionem ad Episcopatum -- & verb. Episcopus num. 6. ibi -- per ejus ad Episcopatum promotionem non vacant Commenda, &c.* Quinimo etiam post Episcopatus adeptionem Commendas tam de Cabimento, quàm de melioramento consequitur, ut declaravit Concilium 7. Maji 1557. pro Commendatore Petro de Candia Episcopo Hyeracen. Sub ea viva ratione, quòd dicta Decretalis loquitur de Beneficiis, unde illius verba non possunt, nec debent ita impropriari, ut trahantur ad Commendas; cum regula sit notissima,
- 12 quòd ubi versatur etiam in dubio, verba sunt semper intelligenda propriè & verè, non autem impropriè, & fictè. *L. fin. C. de his. qui ven. etat. impetrar. Bald. Conf. 44. n. 1. vers. sed in statutis. lib. 3. Lotther. de re Benef. lib. 1. q. 24. n. 65. & lib. 2. q. 47. num. 62. Rot. in Vaden. Canonicatus 19. Junii 1705. §. Præstat,*
- 13 *coram Rño Molines.* Nec venire possunt sub simplici appellatione Beneficiorum; sub hac namque appellatione nullatenus verè & propriè includuntur Beneficia manualia præfertim in materia odiosa, ut

patet ex observantia pluribus exemplis confirmata, juxta quam, quoties simplex habetur mensio Beneficii, nunquam sub illa includitur Beneficium manuale, ut habemus in Reg. 8. seu 9. reservatoria mensium, quæ loquitur de Beneficiis, nullatenus tamen comprehendit manualia. *Gonzal. in dicta Reg. Glosf. 5. §. 6. n. 9. & seq. & Glosf. 8. num. 67. Paxjordan. elucubr. tom. 2. l. 10. tit. 11. n. 268. Lotther. de re Benef. l. 1. q. 7. n. 22. Murg. de Benef. q. 3. n. 203. Card. de Luc. de Benef. disc. 97. n. 19. §. & consequenter Rota decis. 114. & decis. 155. & decis. 626. coram Buratt. decis. 101. n. 6. cor. Dunozett. jun. & decis. 329. num. 5. part. 16. rec.* Nec non in Regula de Annali, quæ mentionem faciens de Beneficiis, non complectitur manualia. *Mandos. q. 11. n. 3. Gonzal. dicta Glosf. 5. §. 6. n. 15. Paxjordan. ubi supra n. 269. Card. de Luc. de Benef. dicto disc. 97. n. 10.* Et in Regula de Trienali, quæ licet disponat per verba generalia, universaliam, & geminam, cujusmodi sunt, *Quacumque Ecclesiastica Beneficia, qualicumque sint;* non tamen extenditur ad manualia juxta *Rebuff. de pacific. possess. lim. 6. n. 27. & seq. Mandos. in dicta Regula 33. q. 11. n. 2. Paris. de resignat. lib. 11. q. 3. n. 85. Gomez super Regula de Triennial. quest. 5. & 7. Gonzal. dicto §. 6. num. 16. Rota*

14 *decis. 739. num. 1. p. 1. divers.* Ergo multo minus sub simplici appellatione Beneficiorum comprehendere poterunt simplices administrationes, uti sunt supra dictæ Commendæ ad tradita per *Fagnan. in cap. ad audientiam il. 2. num. 118. de rescript. Navar. conf. 5. num. 1. & conf. 6. de præben. Gomez de expect. n. 94. Mandos. ad Regul. 33. de Annal. q. 11. num. 2. Gambar. de offic. legat. lib. 4. rubr. 1. n. 1. Gonzal. ad regul. 8. glosf. 5. §. 6. num. 21.*

15 Et defacto, quod hujusmodi Commendæ non vacent per adeptionem Episcopatus; pluribus exemplis ostendere nitentur. Nam Frater Dominicus Cubellas Prior Ecclesiæ Conventualis geminas obtinens Commendas, videlicet Præceptoriam assignatam pro sustentatione Prioralis dignitatis, aliamque Commendam nuncupatam Montissionis, cum ad Episcopatum Melevitanum promotus fuisset; habitum fuit pro indubitato, quod de sui natura neque Præceptoriam,

toria, neque Commenda juxta stabilita vacassent: Verum quia prima inserviebat sustentationi Prioralis dignitatis, opus fuit quod Consilium Religionis tunc peculiarem constitueret Regulam, quod tam dictus Prior Ecclesie, quam Successores electi, in Episcopatu Melitensi, statim dimittere habeant predictam Preceptoriam pro sustentanda dicta dignitate assignatam simul, & semel cum dicto Episcopatu, absque eo quod nullam fecerit mentionem alterius Commendae Montissionis, quam idem Episcopus pacifice retinuit usque ad obitum. Ex quo actu duo desumebant argumenta.

Primum erat, quod precise ad dicta peculiari Regula per Consilium stabilita respectu Preceptorie assignatae pro sustentanda Priorali dignitate antea licuisset illam retinere quodque haec Regula postea edita unice includens hanc Preceptoriam, manifeste ab illa excludit ceteras Commendas, firmatque quo ad illas Regulam generalem pro compatibilitate. *Rot. decis. 674. num. 11. p. 19. rec. & decis. 1342. num. 5. coram Emerix Jun. & in Carpentoraten. jurisdictionis 11. Maji 1699. §. ex ista autem coram R. P. D. Lancetta.*

Alterum vero erat, quod idem Episcopus pacifice semper retinuerit, & possiderit alteram Commendam Montissionis, quam utique retentionem Consilium non permisisset, & inspecta Commendarum natura incompatibilem censuisset, alias sicuti a Consilio capta fuisset provisio super non retentione Preceptorie predictae, ita etiam perneceffe capta fuisset super illa hujusce Commendae.

Insuper Fr. Thomas Bosius primus post Religionis in Insulam adventum Episcopus, & Antecessor immediatus dicti Cubelles ejusdem Ordinis Vicecancellarius, & Possessor, de anno 1531. Commendae de Senoveis, eodem anno in Episcopum assumptus, easdem Commendas sine ulla dispensatione retinuit, quinimo absque pariter dispensatione alias quoque duas consequutus est, quarum omnes non vacarunt nisi per ejus obitum.

Fr. Martinus Roxas de Portal Rubeo immediate Successor ejusdem Cubelles pariter ex Vicecancellario effectus Episcopus, & duas obtinens Commendas de

Villar del Pozzo, & de la Niguera, eas semper retinuit usque ad obitum, ex quo dumtaxat tempore illa vacarunt.

Item Fr. Thomas Gargallus cum possideret Commendam Magistralem de Masden, illi in perpetuum collatam, assumptus fuit ad Episcopatum Melevitanum, illamque retinuit usque ad obitum.

Fr. Cagliarensis ad Episcopatum promotus absque eo, quod illum habuerit indultum, semper usque ad obitum retinuit Commendam, quam prius possidebat de Covillian., quam posterius etiam voluntarie resignavit cum preservatione tamen expressa, quod exinde nullum prorsus sibi gereretur praedictum in executione alterius Cabimenti, seu Cabimentorum, & melioramentorum, quae Canonice sibi obvenire potuerunt in gradu suae antianitatis.

Nec dissimilis obtinuit observantia in Episcopo Balguer, qui retinuit Commendam, seu potius Abbatiam Vallovar; Et licet Indultum obtinuerit, hoc tamen idcirco fuit, quia illa erat verum Beneficium Ecclesiasticum, caeterum ubi agebatur de meris Commendis tres alias obtinuit sine ulla dispensatione, & indulto. Ac illa viguit in Episcopo Bono, qui usque ad obitum sine ullo indulto retinuit Commendas de Almutia, & de Calanda, quas ante promotionem ad Episcopatum assequutus fuerat; Et denique in Episcopo Molina, qui tam una, cum Episcopatu Melevitano, quam cum Illerdensi retinuit Commendam prius obtentam de Alcolea. Quae praxis etiam pacifice, & inconcussè semper invaluit, etiam si Religiosi promoti fuerint ad alios Episcopatus praeter Melevitanum, ut de Fr. Andrea de Candia Episcopo Hieracensi, & de Fr. Joanne Morlue Episcopo Condoniensi Commendam assequuto, & demum de Fr. Pompeo Minuccio ad Archiepiscopatum Regulinum primo promotus, & postea ad Episcopatum Aquipendii translato, & retinente Commendam de Pola, & Gradisca, quam ante Episcopalem consecrationem habebat testatur, *Michaleff. in summ. jur. Hierosolymit. Equit.* Ex qua continuata horum exemplorum serie resultare observantiam praecisam, & individua dicebant, quae sicuti in omnibus aliis materiis at-

ten-

tenditur, ita, & præcipuum locum obtinere debet in præsentî materia compatibilitatis Commendæ cum Episcopatu, ut in simili argumentatur, *Fagnan. in cap. bo. mem. n. 31. de Postulat. Prælat. ibi -- Videmus etiam passim Episcopos ad Cardinalatum promotos retinere Episcopatum absque ulla dispensatione, quòd non esset, si Cardinalatus, & Episcopatus essent de numero incompatibilium*

- 16 E contra S. Rota in supradicta *Melevitana Commendæ* 17. Martii 1702. 3. Februarii, & 4. Junii 1708. coram R. P. D. *Lancetta*, posthabitis his omnibus rationibus, & fundamentis horum insignium Advocatorum, qui jura Commendatarii promoti ad Episcopatum tuebantur, desinivit Commendam vacare per Episcopatus adeptionem; mota fuit S. Rota ad ita
- 17 definiendum in primis à clara dispositione *Text. in cap. Cum in cunctis* §. *Cum verò de election.*, quæ inducit vacationem quorumcumque Beneficiorum per promotionem ad Episcopatum ibi -- *Cum verò electus fuerit, & confirmationem electionis acceperit, & Ecclesiasticorum bonorum administrationem habuerit, decurso tempore de consecrandis Episcopis à Canonibus definito, is, ad quem spectant Beneficia, quæ habebant, de illis disponendi liberam habeat facultatem* -- secundariò à
- 18 sanctione Sac. Concilii Tridentini *sess. 7. de reformat. cap. 4. interdicens talem retentionem etiam Commendarum ibi -- quicumque de cetero plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica, sive per viam unionis ad vitam, seu Commendæ perpetuæ, aut alio quocumque nomine, & titulo contra formam SS. Canonum, & præsertim Constitutionis Innocentii III. quæ incipit, De multa recipere, ac simul retinere præsumserit, Beneficiis ipsis juxta ipsius Constitutionis dispositionem, ipso jure, etiam præsentis Canonis vigore privati existat* --
- 19 Et denique à confirmatione facta per *sa. mem. Gregorium XIII. cujusdam sententiæ, qua A. C. de voto Sac. Rotæ sensit, & pronunciavit Commendam vacasse per Promotionem ad Episcopatum, juxta relata per Barbof. de offic. & potest. Episcopi alleg. 57. num. 72. ut legi potest in decisione anni 1702. §. Assistit S. Quæ si procedunt, & S. Omnemque sustulit. Animadvertendo præsertim, quòd ex disposi-*

tionis Statutorum S. Religionis Commentarii tenentur residere saltè per quinquennium in Commendis, ac in eis facere meliorationes, ut firmavit *Rot. dec. 7. num. 2. par. 17. recent.* remanentque subditi jurisdictioni Prioris, & S. Religionis juxta supradictam Constitutionem *bon. mem. Pii IV. ex quo idem S. Tribunal deducebat cum assumptas ad Episcopatum, Religiosi amplius subiacere non possit, nec ab eâ Compelli ad faciendas meliorationes, à Statuto demandatis necessariò sequit, ut ex promotione inducta sit Commendæ vacatio.*

Respondendo verò ad ea, quæ à supradictis Advocatis in contrarium afferbantur *S. Rota in decisionibus anni 1702. §. Prævidens, & in decisionibus anni 1708. §. Quoniam* dicebat non obitare, quòd Commendæ S. Religionis non in titulum, sed tanquam Beneficia manualia ad nutum, seu amovibiliter assignentur juxta supradictam Constitutionem *san. mem. Pii IV. ex quo inferebatur non intrare dispositionem Juris Canonici, & S. Concilii Tridentini loquentis de beneficiis perpetuis in titulum collatis; Quoniam licet hujusmodi Commendæ ratione infertæ obedientiæ dicantur manuales, & amovibiles, nihilominus ex eorum natura, & aptitudinaliter sunt beneficia perpetua, & conferuntur in titulum; ea potissima inter cæteras ratione, quia Possidentes eas retinent in perpetuum, nec ab illis nisi ex legitima causa propter delictum, vel inobedientiam erga Religionem removeri possunt. Corrad. in prax. benef. lib. 1. cap. 6. num. 277. cum seq. Card. de Luc. de benef. dist. 97. num. 22. Rot. dec. 473. n. 8. par. 5.*

Consuetudinem verò retinendo Commendas etiam post promotionem ad Episcopatum ex supradictis exemplis in contrarium deductam nullius roboris esse asserere eadem S. Rota in supradictis Decisionibus §. *Minus relevat, & S. Neque juvat.* Etenim ultra quod illa, tanquam Jurisdictioni contraria, probanda foret cum omnibus requisitis observantiæ præscriptivæ, cessare quamlibet hæsitacionem ajebat, ex quo ut plurimum ab Episcopis Melevitanis, qui Beneficia retinuerunt, obtenta fuit dispensatio Apostolica; Unde potius consuetudinem esse

se incontrarium subungebat, dum petitio, & impetratio dispensationis per necessarium antecedens præsupponunt defectum facultatis retinendi *Rot. in Dertusen. jurisdictionis super bono jure* 28. Aprilis 1694. §. Et his accedit cor. bo. me. Eño Caprara.

Ego autem has opiniones ad invicem pugnantes fœdere, distinctionis cenfeo ad concordiam reduci posse. Etenim non omnes Commendæ hujus S. Religionis Hierosolymitanæ sunt intitulatæ, & perpetuæ; quia si omnes essent hujusmodi naturæ, non compatirentur ad invicem, sed ob assequutionem unius absque dispensatione Apostolica daretur vacatio alterius, ad *Text. in Can. Sanctorum dist. 70. Canon. Per laicos* 16. qu. 20. cap. de multa de præben. & in *extravag. ad regimen. eod. tit. contra formam constitutionum ejusdem S. Religionis*, juxta quam non datur vacatio Commendarum nisi in duobus casibus tantum, nimirum affectu Magisterii Ordinis, vel Prioratus Ecclesiæ; in cæteris verò casibus Commendatarii plures retinere possunt Commendas absque alio Indulto Apostolico, ut ex eisdem constitutionibus apparet. Sed Com-

24 menda distinguitur in perpetuam, seu in titulata, & temporalem, juxta distinctionem communiter traditam à Doctoribus præsertim à *Navar. cons. 4. n. 1. lib. 1. de Fil. Presbyteror. ibi -- Respondeo primo duplicem esse Commendam; Alteram temporalem &c. & altera est perpetua -- Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 1. qu. 6. art. 14. nu. 14., & seqq. Gomez. in Regul. de Triennial. possess. qu. 5., Gonzal. super regul. 8. Cancell. gloss. 5. §. 8. n. 2. cum seqq., & num. 24. cum seqq. Novar. in summ. Bullar. comment. 69. nu. 13., Tondut. qu. benef. par. 2. cap. 1. §. 12. nu. 10., & seqq. Rot. dec. 22. num. 7. lib. 1. coram Puteo, & decis. 523. num. 52. & seqq. par. 19. tom. 2. recent.*

25 Primam igitur suprædictorum insignium Advocatorum opinionem, juridicè procedere existimo in Commenda temporali. Hujusmodi namque Commenda est simplex, & mera administratio temporalis nullum titulum, aut jus in re, vel ad rem in Beneficio, vel in rebus commendatis tribuens Commendatario juxta *Novar. cons. 4. n. 2. de Fil. Presbyter.*

Par. II

ibi -- Secundo, quòd Commenda temporalis ad certum tempus facta non dat jus in Beneficio, nec Commendatarius facit fructus suos, neque est Prælatus Beneficii, sed Procurator habens tamen legitimam administrationem -- *Novar. in summ. Bullar. comment. 69. num. 13. ibi -- Limita octavo ut bene possint commendari Beneficia ad tempus illegitimis, secus verò in perpetuum, nam appellatione Beneficiorum non veniunt Commendæ temporales, quia in illis Commendis nullus adest titulus, nec datur jus in re, nec ad rem, & quodcumque possunt revocari -- Gonzal. super Regula 8. Cancell. gloss. 5. §. 8. n. 37.*

26 Immo ut testatur *Mendo de Ordin. Milit. disquisit. 1. qu. 14. nu. 233.* ipsa non est materia simoniæ, nec simoniacum, quicquam pecunia data curat obtinere ibi -- *De Commendis id probatur; quippe non conferuntur propter munus Ecclesiasticum, aut spirituale, nec exigunt aliquem ordinem, nec adhuc primam tonsuram in eo, qui illis potitur, nec onus recitandi horas Canonicas ex eis consurgit, solumque presentantur ob temporalem laborem militia pretio aestimabilem, quamvis hic ad dictum cultum, & fidei propagationem referatur, nihil ergo spirituale, aut annexum spirituali conferatur, ac proinde pretium pro eis acquirere procul est à simoniæ labe -- Et disquisit. 10. qu. 7. n. 64. refert ita sentire etiam Bonacinum tom. 1. tract. de simon. disputat. 1. qu. 4. n. 15. ibi -- Ipse demum Author. &c. quin excipiat Commendas Ordinis S. Joannis, de omnibus Commendis Militaribus docet non esse materiam simoniæ &c. nam conferuntur titulo temporali &c., & diluit, quæ objici possunt, nempe, etsi conferantur Religiosis professis, professionem non esse titulum collationis, sed conditionem à Pontifice appositam, nec ex vi Commendæ teneri Equites ad certas preces, sed ex vi professionis, & regulæ, & quamvis sit annexum, ei jus presentandi Clericos ad Ecclesias Ordinis, tamen id jus habere rationem quandam juris patronatus annexi Commendæ, & sicut jus presentandi annexum bonis temporalibus non reddit ea spiritualia, illaque possunt vendi &c. sic etiam de Commendis est philosophandum.*

27 Nec est Beneficium perpetuum actu, cum omnes Commendæ hujus S. Religionis ex præscripto Bullæ bo. me. Pii IV.

H h

la 9.

la 9. sint manuales. Nec aptitudine.

28 Etenim ad hoc ut Beneficium dicatur perpetuum saltē aptitudine non sufficit, quōd possidens illud fortasse non removeatur ab habente illud conferre, sed requiritur, quōd non conferatur ad certum tempus, sed ad incertum, & indefinitum. Dum tempus incertum pro perpetuo, quodammodo habetur juxta *Lotter. de re benef. lib. 1. qu. 6. nu. 20.*, *Azor. instit. moral. lib. 6. cap. 26. n. 8.*, & 12., *Castropal. in summ. moral. par. 2. tract. 13. disp. 3. punct. 1. num. 11.*, *Murg. de benef. quest. 3. num. 473.*, *Garz. de benef. par. 11. cap. 5. §. 1. nu. 181.*, *Corrad. in prax. benef. lib. 1. cap. 6. num. 280.*, ubi quod collatio facta ad tempus certum, & determinatum repugnat cum natura Beneficii, tollit enim aptitudinem perpetuitatis, quam non tollit collatio ad tempus incertum. Cum

29 autem Commenda temporalis Ordinis Hierosolymitani non conferatur ad tempus incertum, & indefinitum, sed ad tempus certum, & præfinitum decennii, ut ex ejus stabilimentis, sequitur quōd non fit perpetua nec aptitudine. Nullatenus obstante, quōd in ejusdem Commendæ collatione addantur illa verba -- *Et ultra ad beneplacitum nostrum* -- nam ut bene respondebat unus ex supradictis Advocatis, semper verum est, quōd prius processerit certa præfixio temporis exclusivæ perpetuitatis. Addito ulterius, quōd nec etiam concessio ad beneplacitum, concedentis designat illam indeterminatorem temporis, quæ sapit perpetuitatem, cum beneplacitum, & concessio cessent per mortem concedentis *cap. si gratiose de rescript. in 6. Abb. in cap. fin. num. 6. vers. secus ubi concessisset de præcar. Gonzal. ad regul. 1. glos. 5. §. 6. num. 39. Pax Jordan. elucubr. tom. 2. lib. 10. tit. 11. n. 276.*

Ac proinde Commenda temporalis per adeptionem Episcopatus vacare dici non potest ex rationibus, & auctoritatibus pro hac opinione superius allatis, sicuti per hanc eandem adeptionem vacare non dicitur Cappellania merè laicalis, & temporalis, aut administratio Hospitalis, juxta *Rot. in Bononien. Hospitalis 6. Junii 1707. §. Hac autem cor. R. P. D. Lancetta, & 16. Decembris ejusdem anni §. Nec subsistit cum seq.*

31 Retenta autem hac sententia; ipsi non adverfantur fundamenta alterius opinionis S. Rotæ nimirum dispositio *Textus in dicto cap. Cum in cunctis*; Siquidem Textus iste expressè loquitur de beneficiis Ecclesiasticis; adeoque comprehendere nequit hæc Commendas temporales, quæ ex supradictis non sunt beneficia Ecclesiastica, sed merè administrationes, nec conferuntur in titulum actus, vel aptitudine perpetuum; Nec altera dispositio S. Concilii Tridentini, quia loquitur de Commendis perpetuis ibi -- *seu Commende perpetue* -- Nec denique confirmatio supradictæ sententiæ A. C. facta per san. mem. Gregorium XIII. quia ibi pariter agebatur de Commenda, seu Arrendamento contra formam Pianæ Constitutionis, & stabilimentorum Religionis in perpetuum collata Commendatario Gargallo successivè ad Episcopatum promotum ibi -- *Perpetuo Arrendatario &c. in Arrendamentum perpetuum &c.*

Quod autem Commendatarii ex dispositione Statutorum Religionis teneantur residere, & in Commendis facere meliorationes, quæ ab Episcopo expleri non valeant; quodque remaneant subditi Religionis, quæ subjectio quoad Episcopum non sit verificabilis; Ex hoc deduci non valet Commendam merè temporalem vacare per adeptionem Episcopatus.

32 Quoniam, ut bene huic objecto respondebant supradicti Advocati; Quod attinet ad residentiam, ea utique nullatenus est apta ad inducendam incompatibilitatem cum Episcopatu; Tum quia residentia hæc non est continua, sed temporalis ad quinquennium dumtaxat restricta, quo casu nulla ex ea promanet incompatibilitas. *Hostien. in cap. final. num. 4. vers. unde si essent de Cleric. non resid. ibique Abb. num. 4. Butr. num. 6. Rot. dec. 483. num. 3. par. 1. divers. & dec. 179. num. 5. par. 2. recent., & decis. 140. nu. 7. par. 4. & decis. 13. num. 14. coram Bich.* Tum quia non est formalis; Cum etenim Commendatarii residere teneantur solummodo, quatenus velint se aptos reddere pro assequendis Dignitatibus, ut liquet ex *Card. de Luc. de benef. disc. 68. num. 3. & disc. 121. nu. 4. Rot. decis. 7. num. 1. & 2. par. 17. rec.*; profectò palam est, quod hæc sit simplex residentia cautativa, quæ

sem-

semper talis est, quotiescumque quis eam servare debet, quatenus gaudere velit fructibus, & emolumentis, non autem ad illam præcisè arctatur sub pœna privationis *Gonzalez super regul. 8. gloss. 5. num. 19. in fin. & num. 22. Rot. coram Cavaler. decis. 551. num. 6. & coram Priolo decis. 13. num. 3. & decis. 175. num. 8. & in rec. decis. 489. num. 2. par. 2.* Ex quo sequitur ex ipsa non oriri incompatibilitatem, sed solum ex ejus omissione, & in adimplemento, privationem emolumentis eidem correspondenti, nimirum aptitudinis ad assequendas Dignitates. *Hojed. de incompatib. benef. par. 1. cap. 17. nu. 34. Rot. decis. 483. num. 2. par. 1. divers. & decis. 489. num. 3. par. 2. recent. & dec. 622. num. 5. coram Burat. & decis. 17. nu. 9. coram Bich. & decis. 289. num. 1. & 12. cor. Rembold.*

33 Quod verò pertinet ad subjectionem Religioni, possunt hæc duo stare simul, quòd Commendatarius de jure possit esse subjectus Priori, & S. Religioni, & quòd si sit factus Episcopus Commendam retineat, sed non subjectionem personalem; quemadmodum videmus in Religiosis, isti justè ob votum obedientiæ debent esse subjecti Priori, aut Abbati; isti tamen assumantur ad Episcopatum remanent Religiosi, & votis adstringuntur, ut tradunt *Hosien. in cap. Clerici il secondo de vita, & honest. Cleric. Covar. in cap. 1. num. 18. de testam. Alexand. conf. 32. num. 8. lib. 5. Rodriguez quest. regul. tom. 2. quest. 58. art. 3. Fajard. in dissert. pro Episcop. Regular. post allegationes fiscales num. 26. & seq. & num. 32. & seq. & nihilominus non retinent subjectionem personalem Priori, seu Generali; sed illam mutant, subrogato Summo Pontifice in locum Superioris Religionis, ea ratione, quia per sequentem Episcopatum laxantur ea sola Religiosæ Professionis vota, quæ munerè Episcopali, tanquam majori bono obstant juxta Doctrinam *D. Thomæ secunda secunda quest. 18. art. 8.* quam latè exornat *Sanchez in sum. tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 8. Cabasur. in Theor. & prax. jur. Canon. lib. 1. cap. 24. num. 2.**

35 Secundam autem opinionem Sac. Rotæ in *d. Meleuitana Commenda* cenfeo locum habere in Commenda perpetua; quia cum ista habeatur loco tituli, & efficiat

Commendatarium verum Rectorem, & Prælatum, qui facit omnes fructus suos, sicut alii titulares perpetui. *Gonzal. super Regul. 8. Cancell. gloss. 5. §. 8. num. 2. & seqq. Vanespen. in jus Canon. par. 1. tit. 31. cap. 7. num. 40.* consequenter dicendum venit comprehendi sub dispositione tam juris communis in *dicto cap. Cum in cunctis*, quàm Concilii Tridentini *dicto cap. 4. sess. 7.* seu per adeptionem, & possessionem Episcopatus ipsam vacare; ut docent *Tondut. quæst. benef. par. 2. cap. 1. §. 12. num. 10. & seqq. ibi -- Item in Commendis istis perpetuis locum habet de verisimili notitia, & quemadmodum beneficia concessa in titulum illius, qui ad Episcopatum promovetur, vacant per adeptionem Episcopatus, ita, & vacant illa, quæ obtinentur in Commendam -- Card. de Luc. de benef. disc. 97. num. 22. Corrad. in prax. benef. lib. 1. cap. 6. num. 277. & seq. Garz. de benef. par. 4. num. 34. & seq. Nisi in li-*

36 mine foundationis harum Commendarum fuerit ab illarum fundatoribus, qui eas fundarunt de propriis bonis appositæ conditio, quòd per assecutionem Episcopatus, aut alter incompatibilis non vacent *Card. de Luc. de jurepat. disc. 20. n. 15. & seq.*

Nec retenta hæc opinione, ei adversantur supradictæ Constitutiones Apostolicæ, stabilimenta ejusdem S. Religionis, formula ordinaria de Commendis providendi, exempla, & Doctores supra relati, quia hæc omnia procedunt in Commendis temporalibus, non verò perpetuis.

Descendendo nunc ad secundum dubium, quòd hic mihi examinandum proposui, nimirum -- *An Summus Pontifex dispensare possit cum promotis ad Episcopatum, ut ipse retineat beneficia patronalia --*

37 Pro ejus resolutione cenfeo respondendum posse Summum Pontificem de potestate ordinaria (cum de potestate absoluta nulli dubium esse possit) dispensare cum Promoto ad Episcopatum; non dum adepta hujus possessione; ut retineat beneficia de jure patronatus laicali; Per hanc enim dispensationem Papa nullum præjudicium infert Patrono Laico, nec quoad proprietatem juris patronatus, quia eam non perdit, nec quoad

possessionem præsentandi, seu quoad præsentationem; quia hæc non habet locum nisi in casu vacationis beneficii; ante autem adeptionem, & pacificam possessionem Episcopatus beneficium patronale non vacat; igitur, ante dictam adeptionem Episcopatus Papa dispensando, ut retineat cum eo Beneficium Patronale non præjudicat Patrono, quoad possessionem, seu quoad actum præsentandi; imò hujusmodi dispensatio est favorabilis Patrono, & uniformis ejus voluntati; cum per eam approbatur, & confirmatur in beneficio illa persona, quam ipse Patronus semel approbavit, & præsentavit; ut expressè teneatur *Franc. de Roye de jurepat. cap. 24. §. Eam quoque Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 8. nu. 105. Tondut. quest. benef. par. 2. cap. 4. §. 9. num. 39. & de penson. cap. 25. num. 10. Ros. de execut. litcr. Apostolic. par. 1. cap. 5. num. 135. & antea docuit Rot. in novis decis. 21. de præben. post num. 5.*

ARGUMENTUM.

Præsentatio ad beneficium vacaturum an, & quando sustineatur.

SUMMARIUM.

- 1 Præsentatio ad beneficium vacaturum non sustinetur; Amplia ut nu. 2. limita, ut n. 3. & 11.
- 4 Reservato jure patronatus pro Laicis; an nomine Laicorum veniant etiam Clerici Sæculares?
- 5 Consuetudo præsentandi ad beneficium vacaturum, an, & quando valeat?
- 6 Literæ Apostolicae in omnibus justificatae sunt exequenda.
- 7 Reservata sibi facultate à Fundatore eligendi primum Cappellanum, an hæc facultas per nominationem factam in propria persona Fundatoris dicatur consumpta & num. 8. 9. & 10.
- 12 Ad obtinenda beneficia simplicia requiritur ætas 14. annorum.
- 13 Lex foundationis requirens qualitatem originis in providendo de beneficio, an, & quando non afficiat ipsum met Fundatorem?

CASUS III.

IN limine foundationis Beneficii A. reservatum fuit à Fundatore Jus patronatus pro

ejus hæredibus, & successoribus laicis, ac apposita fuit conditio præsentandi ad Beneficium vacaturum non solum de consensu Ordinarii, verum etiam Summi Pontificis. Beneficio igitur adhuc pleno, quidam Clericus unicus hæres, & successor ejusdem Fundatoris præsentavit ad illud aliam personam idoneam. Quæro; An hujusmodi Præsentatio sustineatur.

Respondendum videtur primo aspectu hanc præsentationem non sustineri, quia fuit facta à Clerico; contra legem foundationis, quæ jus præsentandi reservavit Laicis, non autem Clericis; & quia fuit facta beneficio pleno, & adhuc vacaturo; adeoque sustineri non valet, cum contineat votum captandæ mortis juxta auctoritates in Commentario relatas, & dixi *Part. I. Can. V. Cas. I. per rot. & superius Can. XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. Cas. X. num. 12.* Etiam si adesset consuetudo præsentandi ad beneficium vacaturum, quia hæc utpote irrationabilis, & iniqua, & præbens occasionem captandæ mortem non valeret. *Garz. de benef. par. 10. cap. 1. num. 4. Barbof. in hoc Canone XXV. num. 4.*

3 Sed contrarium est veritas. Quoniam licet attenda juris communis dispositione Patronus nequeat præsentare ad beneficium vacaturum ob rationes, & auctoritates in Commentario deductas; tamen, quando adest contraria lex foundationis legitime approbata, & confirmata; per quam detur facultas Patrono præsentandi ad beneficium etiam vacaturum, ut est casus noster; tunc Patronus valet non solum præsentare, beneficio adhuc pleno, sed etiam promittere præsentationem alicui, & dare in specie alicui potestatem præsentandi cum vacabit. *Card. de Luc. de jurepat. disc. 64. num. 34. & resolutum fuit à S. Rota in Nicien. Beneficii 2. Julii 1706. §. Nec obstitit coram R. P. D. Kaunitz. hic impress.*

4 Non obstante, quod supradicta præsentatio fuerit facta à Clerico, & non à Laico; quia in favorabilibus, & dum agitur de simplici jure præsentandi, nomine laicorum veniunt etiam Clerici Sæculares; & illud nomen præsumitur appositum ad exclusionem Clerici, seu Ecclesiastici Regularis. *Gloss. in cap. licet verb. Sæculares de offic. Judic. Sæcular. Barbof. tract.*